

EKE HÍRLEVÉL

Egyházi Könyvtárak Egyesülése
9090 Pannonhalma, Vár 1.

2005/1. sz.

Kedves Kollégák!

Immár a harmadik Hírlevelet bocsátjuk útjára - örömmel.

Már az első és második számot is lelkesen üdvözölték többen, de mostanra a Hírlevél közös ügyünk lett. A harmadik számot már igazán sokan írtuk, s volt, hogy a Kollégák felkérés nélkül ajánlották fel, hogy beszámolnak, írnak olyan szakmai rendezvényekről, fórumokról, amelyek mindenki számára érdekesek és hasznosak lehetnek.

Érzéseink, hogy egy ilyen „fórumra” szükség és igény van igazolódott. Lelkesedésünk éltetője pedig a közös munka, melyre továbbra is számítunk.

Ásványi Ilona – Török Bea

EKE-munkacsoportok találkozója a Sapientia Könyvtárában

(Sapientia Szerzetesi Hittudományi Főiskola, 2005. január 19.)

Az EKE 10 éves „történelme” során a hatékonyabb működés érdekében újra és újra felmerült a műhelymunka és a munkacsoportok létrehozásának szükségessége, talán többször, mint a tárgyszavazás vagy a szoftverváltás problémája. Egyre gyakrabban tapasztalhatjuk, hogy az elmúlt 10 év alatt az Egyesülés olyan szervezetté nőtte ki magát, akinek véleményére a MKE és az IKSZ mellett számít a magyar könyvtáros szakma. Így nemcsak a magunk „egyházi könyvtári” életét formálhatjuk, hanem beleszólhatunk a magyarországi könyvtárügy életébe is. Ez azt is jelenti azonban, hogy az elvégzendő, megoldandó feladatok száma növekszik, az érdemi hozzászólás pedig valamennyiünk felelőssége.

A legutóbbi elnökségi ülésen, mint ahogy arról már a Kollégákat tájékoztattuk, az elnökség tagjai elfogadták a négy munkacsoport (PR, gyűjteményes, folyóiratos, iskolai) megalakításának szükségességét, sőt kiegészítették még eggyel: a szoftveres csoporttal (Baranya Péter javaslatára). December folyamán küldtük ki a „toborzó” levelet, a munkacsoportok vezetését vállaló kollégák pedig 2005. január 19-re hívták össze első találkozóra az aktívan közreműködni szándékozókat. Igaz, a javasolt öt csoportból csak négy kezdi meg működését; az iskolai könyvtárakban dolgozók közös munkájának koordinálását eddig senki nem vállalta.

Reméljük, hogy a már folyamatban lévő, de egyre gyarapodó feladatok megoldásához a most megalakuló csoportok munkájukkal hatékonyan hozzá tudnak járulni. A következő oldalakon a január 19-én tartott alakuló megbeszélésekről, tervekről olvashatnak a Kollégák.

Török Beáta

Sapientia Hittudományi Főiskola Könyvtára

A folyóiratos munkacsoport megbeszélése

Az Egyházi Könyvtárak Egyesülésén belül megalakult négy munkacsoport tagjai 2005. január 19-én tartották első megbeszélésüket a Sapientia Szerzetesi Hittudományi Főiskola Könyvtárában.

A folyóiratos munkacsoport megbeszélésének célja a tavaly decemberben kiküldött, a kurrens folyóirat állomány feltárására irányuló kérdőívekkel kapcsolatban felmerült kérdések, tapasztalatok, eredmények megvitatása volt.

Ebbe a munkacsoportba eddig 11 könyvtárból jelentkeztek kollégák, akik közül néhányan már az elkészült kérdőívekkel érkeztek, míg mások csak most kezdik el a feltárást.

A következő kérdésekre próbáltunk közösen választ találni:

1. A feldolgozás után hol és milyen formában jelenjenek meg az eredmények?
2. A táblázat kitöltése közben milyen módszertani problémák merültek fel? (Pl. feltárás mélysége, hiány jelölésének szükségessége, szöveg- és nyelvi hűség stb.)
3. Mekkora időhatárokat szabjunk a részeredmények beérkezésére és a munka befejezésére?
4. Milyen kiindulópontként szolgálhat a felmérés a jövőre nézve? (Pl. főlépéldányok elosztása, együttműködési tervek, tartalomjegyzék szolgáltatás stb.)

Terveink szerint tavaszra várható az addigi eredmények közlése elektronikus formában az EKE honlapján keresztül és nyomtatásban is. Továbbá jelentést küldünk a Nemzeti Periodika Adatbázisnak (NPA), hogy országosan is ismertek lehessenek a példányadatokra vonatkozó információk.

Felvetődött a könyvtári szaksajtó figyelésének igénye is, melynek eredményeképpen a kollégák tájékoztatást kaphatnak a mindnyájunkat érintő és foglalkoztató szakmai cikkek megjelenéséről.

A munkacsoportok egymást is tájékoztatták megbeszélésük eredményeiről, melyből kiderült, hogy lehetséges és szükséges a csoportok közötti együttműködés és munkamegosztás.

A munkába bekapcsolódni szándékozókra továbbra is szívesen látjuk!

Lehotai Edit – Punyi Ildikó
Szegedi Hittudományi Főiskola Könyvtára

A szoftveres munkacsoport megbeszélése

2005. január 19-én az Egyházi Könyvtárak Egyesülésének munkacsoportjai megtartották első értekezletüket Budapesten, a Sapientia Szerzetesi Hittudományi Főiskola Könyvtárában. Az értekezlet első része közösen zajlott, majd az egyes munkacsoportok külön termekbe vonultak, hogy megtárgyalják saját csoportjuk feladatait.

A szoftveres munkacsoport megbeszélésén Baranya Péter (Veszprémi Hittudományi Főiskola Könyvtára), Porkoláb Annamária (Szegedi Hittudományi Főiskola Könyvtára), Takács Karolina (Kalocsai Főszékesegyházi Könyvtár) vettünk részt.

A következő napirendi pontokat beszéltük meg:

1. Informatikai kérdőív elemzése: Baranya Péter ismertette a 2004. év folyamán visszaküldött „Informatikai felmérés az egyházi könyvtárakban” kérdőív eredményeit. A felmérés segítségével képet kaphatunk a könyvtárak jelenlegi személyi állapotáról, a szakmai felkészültségről, az egyházi könyvtárak informatikai helyzetéről, a könyvtári szoftverekről, számítógépes hálózatokról, a könyvtárak internet-kapcsolatáról, valamint a könyvtárosok számítástechnikai felkészültségéről.

2. Szoftverváltás: megbeszéltük, hogy az egyházi könyvtárak jelenleg hétféle könyvtári szoftvert használnak, melyek közel fele elavult.

A szoftverváltás okai között részben a programok elavultsága, részben pedig a különféle igények növekedése szerepel.

Azoknál a könyvtáraknál, akik szeretnék szoftvert váltani, jó lenne egy egységes szempontrendszer kidolgozása, kialakítása. A szempontrendszer megfogalmazásánál figyelembe kellene venni, hogy:

- az adott könyvtár milyen adatbázisokat épít: fontos lenne a különgyűjtemények feldolgozása is (pl. kéziratok, metszetek, fotók, térképek, zeneművek stb.);
- a könyvtárakban milyen könyvtári munkafolyamatokra szeretnék használni az új szoftvert;
- olyan szoftvert kellene használni, amely alkalmas a MOKKA-hoz való kapcsolódáshoz;
- fontos szempont lehet még a már meglévő adatbázisok konvertálási lehetősége is.

3. Beszéltünk a THECA közös katalógus jövőjéről is.

4. A szoftveres munkacsoport a kapcsolattartás érdekében kialakította az EKE Informatikai munkacsoportjának levelezőlistáját: eke_inf_csop@jahogropus.com címen. Így a felmerülő problémák megbeszélése érdekében ezen az e-mail címen, valamint telefonon keresztül történik a kapcsolattartás a munkacsoport tagjai között.

Takács Karolina
Főszékesegyházi Könyvtár, Kalocsa

A PR – munkacsoport megbeszélése

A 2004. évben tartott EKE közgyűlésen megfogalmazott terveknek megfelelően az Egyesülésen belül megkezdtek a különböző munkacsoportok tevékenységüket. Az **első megbeszélésre 2004. január 19-én, csütörtökön délelőtt 10 órakor került sor a Sapia Szent István Szerzetesi Hittudományi Főiskola Könyvtárában**. PR-csoport munkájába jelenleg 7 kolléga vesz részt: Radnai Ferencné, Muszka Ibolya, Török Beáta, Kohári Mária, Homor Ferenc és Nagy Balázs. A munkacsoport négy nagyobb témában foglalta össze a közeljövőre vonatkozó feladatokat: **1. Névtár; 2. Hírlevél; 3. EKE - honlap; 4. EKE - levelezőlista.**

A Névtár jövőjéről már korábban is folytak megbeszélések az Egyesülésen belül. A találkozón a következő megoldási javaslat fogalmazódott meg: A **Névtár helyét ún. Címtár**

EKE HÍRLEVÉL

Egyházi Könyvtárak Egyesülése
9090 Pannonhalma, Vár 1.

2005/1. sz.

foglalná el, amely tartalmazhatná, a könyvtárak elérhetőségeit, ill. a legszükségesebb információkat. (A Címtár részletes tartalmáról még egyeztetés lesz). A Címtár természetesen **nyomtatott formában is megjelenne**, de nem éves, hanem **három éves periodicitással** (elnökváltások idején). Az **EKE honlapján**, a címtár, viszont mindig az **aktuális adatokat** tartalmazná. A címtár megjelentetéséhez **szükséges lesz frissíteni az adatokat**, amit március végére, ill. április elejére tervez a munkacsoport, addigra tervezzük egy kérdőív összeállítását és eljuttatását a tagkönyvtárakhoz. **Ezúton kérjük a Kollégákat, hogy a Névtár ill. a honlap adatait nézzék át és a változásokról értesítsenek (akik még nem tették meg)!**

Már-már hagyomány volt, hogy a Névtárban **kisebb tanulmányok** napvilágot láttak (pl. EKE - gyűlések előadásai), úgy gondoljuk, hogy ezt a továbbiakban is érdemes lenne folytatni. A címtár azonban erre nem megfelelő, ezért javasoljuk **egy EKE-ÉVKÖNYV megjelentetését**. Az évkönyv nem évente jelenne meg, hanem **nagyobb periódusonként** (pl. 3 – 5 évente).

Az **EKE - Hírlevelelről** nagyon kedvező visszajelzések érkeztek a Kollégáktól, ezért **szükségesnek érezzük a folytatását**. A különböző könyvtáros rendezvényekről készült tudósításokra, az EKE elnökségének aktuális híradásaira, a munkacsoportok beszámolóira szükség van. Fontos a fent említett beszámolók gyűjtése, a közhasznú információk, rendezvények figyelése és az ott szerzett információk közzététele. A Hírlevél szerkesztését **a munkacsoport tagjai koordinálnák, de itt nagymértékben számítunk a Kollégák segítségére is!**

Felvetődött a beszélgetésen, hogy a honlapnak vannak kisebb hibái, (pl. néhol nehezen olvashatók a kék alapon a fekete betűk), ezeket orvosolni kell. Szóba került a **honlap** bővítése (pl. képek, ill. tartalmi bővítés... stb). Első lépésben azonban a fent említett **hibák kiküszöbölését** tűzte ki célul a csoport, majd ezt követően hozzákezdünk a **honlap** bővítéséhez. **Ötleteket, véleményeket, korrekciókra tett javaslatokat örömmel várunk!**

Tény, hogy az **EKE - levelezőlistájában** rejlő lehetőségek nincsenek kihasználva. A levelezőlistán érkező információk, úgy gondoljuk minden tagkönyvtár számára értékesek. Fontos, hogy **folytatódjék** továbbra is a könyvtárak számára hasznos **pályázatok figyelése és közzététele**. Szóba került, hogy továbbra is figyelemmel kell kísérni a **Katalist információit** és a közérdekű dolgokat továbbítani kell. Új ötlet, a **szaksajtó figyelése**: egy - egy hasznos cikk, információ közlése, ill. elérhetőségek közzététele. Felvetődött ötletként, hogy **a honlapra felkerüljön a levelező lista**. Listánk zártkörű, ez a továbbiakban sem változna, viszont **informatív jelleggel** olvasható lenne a honlapon, hogy mi célból, és hogyan működik.

A megbeszélésen elsősorban az EKE belső kommunikációjának fejlesztését, összehangolását segítő javaslatok fogalmazódtak meg. További részletek kidolgozására a jövőben kerül sor. Kérjük a Kollégákat, hogy ötleteiket, észrevételeiket juttassák el hozzánk.

Kohári Mária
Váci Egyházmegyei Könyvtár

A gyűjteményi munkacsoport megbeszélése

A megbeszélésen jelen voltak: Berecz Ágnes, Fischerné Górcz Zita, Kabai Ilona, Németh Judit, Pogrányiné Mechler Katalin, Violáné Bakonyi Ibolya.

Nem volt jelen, de a csoportba jelentkezett: Mózes Gergely

Nem volt jelen, de munkáját felajánlotta: Dudás Anikó

1) A munkacsoport közösen összeállított egy kérdőívet, amelynek segítségével fel kívánjuk mérni (és összesíteni) az egyházi könyvtárak már elkészült és közzétett; elkészült, de közzé nem tett, valamint tervezett digitális állományát. A kérdőív alapja az OSZK–EPA KI kérdőíve, amelyet „magunkra szabtuk”. Ennek alapján összesíteni tudjuk majd digitális katalógusunkat.

2) A debreceni digitalizálási felvetést megbeszéltük (Kabai Ilona kész javaslatokkal, vállalatokkal jött). Megállapodtunk egy felhívás megszövegezésében, amelyet szoros határidővel közreadnánk. (A kérdőívet a Kollégák az elmúlt hónapban már kézhez kapták.) Beszéltünk arról, hogy felekezetenként célszerű lenne valakinek átolvasni a beérkező javaslatokat, ám az egyszerűség kedvéért (ha felekezetenként máshová kérnénk a válaszokat, abból nagy kavardás lenne) az a javaslat született, hogy először gyűjtsük össze a kitöltött kérdőíveket, azután beszéljünk meg egy mindenre kiterjedő kontrollkört – felekezetenként. Végül szó esett a következő közös problémákról: külső szakemberekkel kapcsolatos tapasztalatcsere; restaurálási tapasztalatcsere; könyvtári adatnyilvántartás.

*Berecz Ágnes
Ráday Gyűjtemény*

***Beszámoló a kulturális szakemberek képzéséről tartott munkaértekezletről
(OSZK – 2005. január 25.)***

2006-ban lezárul a kulturális szakemberek törvényben előírt első hétéves továbbképzési ciklusa.

A továbbképzést koordináló kollégák vezetésével **2005. január 25-én**, az OSZK-ban tartott **tájékoztató értekezleten** a szervezett képzési rendszerről, követelményeiről és a képzés finanszírozásáról szóló 1/2000. (I. 14.) NKÖM rendelet végrehajtásáról, tapasztalatairól esett szó. Róna Iván, Csapó Edit és Dorozsmai Károly ismertette a továbbképzések eddigi eredményeit és az aktuális gyakorlati tudnivalókat.

A beszámolókból megtudtuk, hogy immár **200 féle akkreditált tanfolyamból** válogathatnak a továbbképzésen résztvevő kollégák, ebből 76 féle stúdium kifejezetten könyvtáros és 11 féle tanfolyam levéltáros kollégáknak szól. A képzést koordinálók **620 fenntartóval** vannak kapcsolatban, a **képzésben résztvevők száma átlagosan évi 8000 fő**. A kötelező 120 órát 2099 kolléga teljesítette már. A **megigényelt támogatás 590 millió Ft volt**, ebből **272 milliót használtak fel** a hétéves ciklus 5. évéig. A NKÖM képviselőjétől megtudtuk, hogy az eddigi 15000 Ft helyett **2005-ben a normatív támogatás összege 17. 000 Ft/ fő lesz**.

Gyakorlati tudnivalók közül két dátum fontosságát emelték ki, az egyik **február 28.**, ami a **pénzügyi elszámolások teljesítési határideje**. Pénzügyi elszámolásokkal

EKE HÍRLEVÉL

Egyházi Könyvtárak Egyesülése
9090 Pannonhalma, Vár 1.

2005/1. sz.

kapcsolatban fontos megjegyezni, hogy **nem elég pusztán a számlák** csatolása, **szükséges** ezen kívül **a kifizetési bizonylatok** mellékelése is, ill. amennyiben **az adott évben az intézménynek nem volt elszámolandó képzése, azt is jelezni kell!** A támogatások a továbbiakban is felhasználhatók: tandíjra, utazási költségekre, tankönyvekre, vizsgadíjra, szállásra. Szintén a pénzügyi elszámolásokhoz kapcsolódik, hogy a pénzügyi **elszámolásoknak**, ill. a benyújtott **hétéves továbbképzési programnak összhangban kell állnia**, tehát az esetleges képzési **módosításokat a képzési tervben is jelölni kell!**

A második fontos dátum **április 1.** A fenntartóknak április1-ig kell eljuttatniuk a **képzési támogatási igényüket a megfelelő nyomtatványon** (I-KÉPZ igénylőlap, F-KÉPZ igénylőlap) **az OSZK-ba, a Kulturális szakemberek képzésének normatív támogatásával foglalkozó irodához.**

Az elszámolásokról (felhasznált normatíva) a fenntartók minden év novemberéig kapnak értesítést. Az adatok online módon is elérhetők a következő webhelyen: pc28.fay.bp.sulinet.hu/forras/index.php. Ide belépni **személyes jelszóval** - intézményenként - lehet, melyet a képzésben résztvevő intézmények néhány hete megkaptak.

Mivel 2005-ben a hétéves ciklus 6. évét kezdjük, a szervezők kérték, hogy új kollégák ne jelentkezzenek már a programba.

Összességében az volt a tapasztalatunk, hogy a szervezett képzést koordináló felelősök a normatíva igénylés és elszámolás, a választott tanfolyamok elfogadhatósága, a képzés alóli felmentés, illetve halasztás és általában minden területen roppant rugalmasak és megértőek.

Furesa tapasztalat volt, hogy a képzésben résztvevő zömében civil intézmények (könyvtárak, művelődési házak, levéltárak) ugyanúgy küzdenek a fenntartóikkal - a fenntartónál elakadó levelek, értesítések - mint mi, egyházi könyvtárak...

Kohári Mária
Váci Egyházmegyei Könyvtár

Beszámoló Corvinás könyvtárak találkozójáról **(SZTE Egyetemi Könyvtár, Szeged - 2005. január 28-29).**

A Corvina integrált könyvtári rendszereket használó könyvtárak munkatársait hívta meg az e-Corvina Kft., hogy látogassanak el Szegedre és tekintsék meg az újonnan felépült egyetemi könyvtárat. A régi sportpálya helyén felépült Tudományos Információs Központ 2004 decemberében nyitott és fogadja látogatóit, elsősorban az egyetem hallgatóit, de minden érdeklődőt is.

A program péntek délután kezdődött, amikor megnézhattuk a teljes épületet. Máder Béla főigazgató úr fogadta a csoportot. A könyvtárlátogatáson velünk volt Bakonyi Géza, Kokas Károly és a könyvtár néhány munkatársa. Elsőként a 700 férőhelyes konferenciatermet néztük meg és a mellette található 3 nagy előadótermet, majd a 15 ezer m²-es alapterületű könyvtár következett.

A könyvtárba belépve egy hatalmas aulában találjuk magunkat. Az egyik oldalon a kölcsönzői és a tájékoztatási pult található. A különgyűjtemények (mint pl. Ligeti gyűjtemény) is itt, a földszinten kaptak helyet. Az aulában hatalmas zászlók függnek. Mindegyiken egy-egy történelmi kor jelentős szövegrészlete látható. Az elsőn Misztótfalusi Kis Miklós kiadásában megjelent szakácskönyvecskéből olvasható részlet. A kötet az egyetemi

könyvtár tulajdonában lévő unikális példány. A következőn a Wesselényi-féle összeesküvés szövegrészlete, majd Széchenyi István Hitel című, 1830-ban megjelent művének címdala és végül József Attila Tiszta szívvel c. versének részlete látható.

Az olvasói terek három szinten várják a tanulni vágyókat. Hatalmas szabadpolcos állomány áll a látogatók rendelkezésére. Ebben az új épületben 350 ezer könyvtári dokumentumot helyeztek el a polcokon. Érdekes volt hallani, hogy a hallgatók nehezen barátkoznak meg a szabadpolcokon elhelyezett, könnyen hozzáférhető állománnyal, és nem használják ki, hogy a szükséges köteteket csak le kell emelniük a polcra. Az olvasókban 200-an tudnak egyszerre leülni.

Az épület másik szárnyában a számítógépes kabinetet találjuk, ahol 300 gép áll az olvasók, internetezők rendelkezésére.

Megnéztük a raktárakat is, a raktári kérőprogramot, amely az olvasók és a könyvtárosok munkáját könnyíti meg és segítségével gyorsabban jutnak a látogatók a raktárban lévő kötetekhez.

A találkozó második napján további könyvtárlátogatások következtek. Először a Somogyi Károly Megyei Könyvtárat tekintették meg az érdeklődők, majd könyvtárunkat, a Szegedi Hittudományi Főiskola Könyvtárát.

A program zárásaként ismét az egyetemi könyvtárba mentünk, ahol a könyvtár munkatársai számoltak be a költözéssel járó tapasztalataikról, eredményeikről.

Ajánlom, aki Szegeden jár, nézze meg az új egyetemi könyvtárat.

Kövécse Ildikó

Szegedi Hittudományi Főiskola Könyvtára

A felsőoktatási könyvtárak jövője...

Az **Egyetemi Könyvtárigazgatók Kollégiuma** és a **Főiskolai Könyvtárigazgatók Kollégiuma fórumra** hívta meg **február 24-én** Magyar Bálint oktatási minisztert. A találkozó témája a most készülő új felsőoktatási törvény, ezen belül a könyvtárak helyzetének definiálása volt.

Szomorú aktualitást adott az eseménynek, hogy pár nappal előbb jelentett be a Debreceni Egyetem nagy arányú leépítést, de szorongató anyagi helyzetről számolt be több nagy egyetemi könyvtár is.

Magyar Bálint bízik az új törvényben és a későbbi követő kormányrendeletekben. Az információ-ellátási kötelezettség továbbra is fennáll. A csökkenő hallgatói létszám versenyre kényszeríti az intézményeket, amelyben a képzési feltételek, az infrastruktúra és a könyvtári ellátottság is fontos lesz. Szabad gazdálkodás lesz, azaz nem lesz külön könyvtári normatíva az állami intézményekben sem. A miniszter támogatja a diákmunkát, amely járulégmentes, olcsó munkaerő.

Nagy, korszerű technikával felszerelt központi könyvtáraké a jövő. A pazarló, szinte a professzorok „magántulajdonaként” működő tanszéki könyvtárakat felül kell vizsgálni. Szintén megfontolandó egy-egy városban a felsőoktatási, városi, megyei és egyéb könyvtárak közös fenntartása. Példaként az OMIKK és a BME Könyvtárának összevonását említette, amely ugyan jelentős szakmai ellenállást váltott ki, de két jól működő, korszerű intézmény jött létre. További egyetemi könyvtárfejlesztések is kezdődtek Debrecenben, Kaposváron, Kecskeméten és Veszprémben.

EKE HÍRLEVÉL

Egyházi Könyvtárak Egyesülése
9090 Pannonhalma, Vár 1.

2005/1. sz.

Napjainkban változnak az olvasási és információszerzési szokások. Ezért továbbra is jelentős összeget juttatnak az EISZ (Elektronikus Információs szolgáltatás) programra, a Sulinetre és digitális tananyagfejlesztésre.

Radnai Ferencné
Kölcsey Ferenc Református
Tanítóképző Főiskola Könyvtára

A Hírlevél szerkesztésének időpontjában a Kollégák bizonyára több fórumon is tájékozódtak a felsőoktatást, a felsőoktatási könyvtárakat érintő „reformokról”. Az intézményeinktől elvárt szolgáltatások bővítése, önmagunk jobb PR-jának megteremtése, az olvasók hatásos megszólítása és „olvasására bírása” egyre több pénzt igényel, azonban a rendelkezésre álló anyagaik (a tervezett leépítések mellett vagy ellenére) már az „elvetéltálgatáshoz” sem lesznek elegendők. A Hírlevél oldalain az elmúlt hetek konferenciáiról rövid ismertetőket összeállító kollégák a könyvtárakat érintő új(abb) elvárásokról, feladatokról, digitalizálásról, elektronikus tartalomszolgáltatásról, számolnak be. A feladatok sorát még mindnyájan folytatni tudnánk, ugyanakkor azt gondolom, hogy e pillanatban sokunkban merül fel a kérdés: a „megálmodott” tervek közül csupán csak vízió marad? „Megint nem a szebb jövő felé menetelünk.” – sajnos egyetérthetünk Kokas Károly (SZTE) Katalist-en megjelent gondolatával.

Török Beáta
Sapientia Hittudományi Főiskola Könyvtára

***Beszámoló az „Állományvédelem a rendőr, a biztonságtechnikai szakember,
a jogszabályalkotók, a restaurátor és a könyvtáros szemszögéből”
című szakmai napról
(Sapientia Könyvtára - 2005. február 23.)***

A rendezvénynek a Sapientia Szerzetesi Hittudományi Főiskola Könyvtára adott otthont. A résztvevők magas száma igazolja, hogy a konferencia témája minden nyilvános és nem nyilvános könyvtár számára **aktuális** és hasznos volt.

A program szerinti első előadó **Cserneczki Zsolt**, a BRFK nyomozója volt, aki felhívta a figyelmünket arra, hogy a könyvtárakban történő **lopások megelőzése** érdekében milyen fontos dolgokra kell figyelniük a könyvtárosoknak.

A továbbiakban **László Árpád**, a B-Consulting Vagyonvédelmi Kft. Műszaki igazgatója, az **elektronikus vagyonvédelmi rendszerekről** és a **kiadványok azonosítását** szolgáló - színkód, vonalkód, RFID stb. - régi és legújabb eszközeiről tartott szakszerű előadását hallhattuk.

A harmadik előadó, **Nagy Zoltán** tűzvédelmi szempontból közelítette meg az állományvédelem kérdéskörét. A **tűzvédelem aktív** (érzékelés) és **passzív** (megelőzés) lehetőségeit ismerhettük meg a könyvtárakra vonatkozóan.

Repkényiné Nagy Edit a Könyvtári Intézet honlapján található „Állományvédelmi (biztonságtechnikai) eszközök, rendszerek” című új szolgáltatást ismertette. A honlapot - amely az alábbi címen érhető el: **www.ki.oszk.hu/allomanyvedelem/index.html** - minden kolléga figyelmébe ajánlom.

EKE HÍRLEVÉL

Egyházi Könyvtárak Egyesülése
9090 Pannonhalma, Vár 1.

2005/1. sz.

Ásványi Iлона felszólalásából kiderült, hogy a könyvtárak pályázati segítséget remélhetnek állományvédelmi eszközökre a NKÖM-től. Az egyházi könyvtárak állományvédelmi helyzetképének felmérésére és a pályázati siker elérésének érdekében, Ásványi Iлона az előadók segítségével egy kérdőívet készített, amelynek eredményét áprilisban tudhatjuk meg. (A kérdőívet március elején kapták kézhez a Kollégák.)

A következő előadó, **Schramkó Péter** restaurátor, a zárt térben történő, megelőző állományvédelmet befolyásoló **belső- és környezeti feltételeket** ismertette. Az előadást követően a témát érintő „Útmutató épített és tárgyi örökségünk megóvásához” című dokumentumot és egy páramérő szerkezetet adott át a megjelenteknek az Ars Alba Restaurátor Műhely jóvoltából, hogy ezzel is ösztönözze a könyvtárosokat a megfelelő könyvtári környezet kialakítására.

A nap második részének záró előadásában **Dr. Kenyéri Katalin** az állományvédelem **jogi háttéréről** tartott beszámolót, alátámasztva a hatályban lévő törvények és kormányrendeletek vonatkozó paragrafusaiival.

A program harmadik és egyben záró szakaszában a könyvtárosok – **Fischerné Grócz Zita, Dr. Pál Lenke és Dr. Endrész Katalin** – kaptak szót, hogy **saját tapasztalataikat** mondják el a könyvtárakban bekövetkezett dokumentumlopásokról, csonkításokról, amelyekre - mint kiderült - sajnos szép számmal akad példa. Ezen kívül megvitatásra került a **beiratkozási-, késedelmi díjak** nagyságrendjének optimális meghatározása, illetve a szellemi munka védelme, méltányos felhasználása és az idézés etikája a **szakdolgozatok** kezelésével kapcsolatban.

A rendezvény előadóinak prezentációi elérhetők az EKE honlapján a <http://www.eke.hu/aktualitas.html> címen.

Zsohovszky Márta
Sapientia Hittudományi Főiskola Könyvtára

Beszámoló az „Információ, történelem, régió: könyvtárak a Kárpát-medencében egykor és most” c. konferenciáról (SZTE Egyetemi Könyvtár, Szeged - 2005. március 4.)

A konferenciát a Szegedi Tudományegyetem Bölcsészettudományi Karának **Könyvtártudományi Tanszéke** rendezte, helyszíne az új egyetemi könyvtár, a **Tanulmányi és Információs Központ** volt. A témát **geográfiai és historiográfiai** szempontból tárgyalták a vezérelőadók: **Káldos János** (OSZK) és **Z. Karvalics László** (BME GTK). Előadásait **korreferátumok** egészítették ki, majd a rendezvényt közös **beszélgetés** zárta.

Káldos János „Digitális Kárpát-medence” című délelőtti előadásából az **Országos Széchényi Könyvtár** a régió digitális kultúrájára vonatkozó **vízióját** ismerhettük meg. Az elképzelés szerint a Kárpát-medence kultúrájának összessége részletesen feldolgozott, adatbázisban több szempont szerint is kereshető lenne, a bibliográfiai adatokat a dokumentumokról készült digitális másolat egészítené ki, és a nyomtatott dokumentumok mellett a kéziratokat is feldolgoznák. Nemzeti könyvtárunk feladata csak a hungaricumok digitális feldolgozása és szolgáltatása, azonban a Kárpát-medence soknemzetiségű, - nyelvű, - történelmű régió lévén az egyes nemzeti könyvtáraknak együtt kellene működniük a vízió megvalósítása érdekében. Az előadás egységes keretbe helyezte a mai elektronikus információszolgáltatásokat: katalógusokat, szakirodalmi adatbázisokat, elektronikus

EKE HÍRLEVÉL

Egyházi Könyvtárak Egyesülése
9090 Pannonhalma, Vár 1.

2005/1. sz.

könyvtárakat (Eruditio, MOKKA, MOKKA-R, MATARKA, MEK, NDA). A **korreferátumok** a régi nyomtatványok feldolgozásával (Hegyi Ádám: „Célok és lehetőségek. Régi nyomtatványok és a hazai könyvtári automatizálás”), a magyar könyvtárak online szolgáltatásainak helyzetével (Mészáros Zoltán: „Magyar könyvtárak online szolgáltatásai. Helyzetkép, párhuzamok és lehetőségek”), és az erdélyi kezdeményezésekkel: az Erdélyi Közös Katalógussal /EKKA/, a MEK erdélyi másolatával és a digitalizáló munkával (Brem Walter: „Erdélyi tapasztalatok”) foglalkoztak. A szünetben a résztvevőknek alkalmuk nyílt megtekinteni az új létesítményt.

A délutáni program előadása – **Z. Karvalics László: „Információtörténelem”** – a szerző új könyvének (*Bevezetés az információtörténelembe* Gondolat – Infonia, Budapest, 2004) bemutatója volt. Az információtörténelem új diskurzusaiba nyerhettek bevezetést a résztvevők, és új, lehetséges kapcsolatokat ismerhettek meg az információtörténelem és az olvasástörténet/könyvtártörténet között. A korreferátumok az olvasás- és könyvtártörténet témájával foglalkoztak. **Kokas Károly** a saját könyvtártörténeti kutatómunkája során szerzett érdekes tapasztalatait osztotta meg a hallgatókkal, majd a szegedi **Somogyi Károly Városi és Megyei Könyvtár** igazgatónőjének, **Dr. Szőkefalvi-Nagy Erzsébet**nek előadását hallgathattuk meg. A történeti témát egy érdekes technikatörténeti referátum színesítette. **Bánhegyi Zsolt: „Chester Floyd Carlson, a „szárazírás” feltalálója”** című előadását egy gyakorló könyvtáros és egyetemi hallgató, előadása követte: egy új dokumentumtípus, az online időszaki kiadványok kialakulásáról, könyvtári kezeléséről hallhattunk (*Vlahosz Kornélia: „Sajtótörténelem a XX. században”*).

A rendezvény előadásait a közeljövőben közre adják; a programról a következő honlapról lehet tájékozódni: <http://www.bibl.u-szeged.hu/inf/konferencia.html>

Porkoláb Annamária
JTMR Szegedi Könyvtára

A „Polcológiától” az „információs bumig”
- avagy könyvtárak válasza a XXI. századi információs társadalom
kihívásaira címmel
2005. március 9 –én az ELTE Egyetemi Könyvtárában rendezett konferencia
programjának részletes ismertetése

Moderátor: **dr. Sipos Anna Magdolna**, az Egyetemi Könyvtár általános főigazgató-helyettese

dr. Szögi László az Egyetemi Könyvtár főigazgatója : **Megnyitó**

dr. Z. Karvalics László egyetemi docens (az NHIT tagja, BME GTK Információ és Tudásmenedzsment Tanszék): **A tudásvagyongazdálkodástól a könyvtárig.** Amikor a lassan "univerzális tudáskörnyezet" (universal knowledge environment) társadalompolitikai óriásdeficitekkel találkozunk. Miért tudásvagyongazdálkodás (knowledge asset management)? Mi minden következik egy egyszerű paradigmából? A múlt célcsoportjai: nők, munkások, parasztok. A jelen célcsoportjai: gyermekek és nyugdíjas inaktívok. Mi lehet minderre a könyvtárak válasza?

Ferling József kommunikációs tanácsadó, újságíró, a Magyar Public Relation Szövetség elnöke: **Mert fontos, hogy (el)ismerjék!, avagy hogy kerül a pr a könyvtárba?**

Hírnév, bizalom, nyilvánosság. Az előadás egy Magyarországon még félreismert, és ezért sokszor ok nélkül mellőzött, jó házból való, szalonképes szakma, a public relations nyújtotta

EKE HÍRLEVÉL

Egyházi Könyvtárak Egyesülése
9090 Pannonhalma, Vár 1.

2005/1. sz.

esélyeket, a fenntartóval folytatott párbeszédben rejlő lehetőségeket, az ismertség és elismertség növelésére használható eszközöket, a bizalmi folyószámlán alapuló befektetések megtérülését és a sajtókapcsolatok diszkrét báját mutatta be.

dr. Dippold Péter a Könyvtári Intézet igazgatója: **A könyvtári fejlesztések irányai Európában**

Az Európai Unió programjaiban a könyvtárak fejlesztése már a 90-es évek elejétől napirendre került. Az előadásban az Európai Unió könyvtárakkal kapcsolatos projektjei kapcsán körvonalazta ez előadó a fejlesztések fő irányait, amelyek a szolgáltatások mellett erőteljesen támogatják az új technológiák alkalmazását.

dr. Horváth Sándor Domonkos jogász, könyvtáros a győri Galgóczi Erzsébet Városi Könyvtár igazgatója: **A magyar könyvtárjog rendszere: "balgaságok és brillírozások"**

(A struktúra logikája, szisztémája, értelme, háttere: a magánszféra és az állam. A nyilvános könyvtárak problematikája, jegyzékük konstitutív avagy deklaratív hatálya, és ennek jelentősége.)

Damjanovich Nebojsa, online kommunikációs tanácsadó és tréner: **"Könyvtáros behálózós" avagy, internet a nyilvánosság új eszköze - szerintem!**

Amikor az e-kereskedelemtől van szó, akkor mindenki azonnal az online áruházakra gondol (Office Depot, Libri, stb.), és elfelejti, hogy a nyereség nem csak bevételek generálásával érhető el, hanem a vállalkozási költségek csökkentésével is. Nincs ez másképp a könyvtáraknál sem. Az előadás online üzleti modellekről (könyvtárak esetében), webmarketing lehetőségekről, könyvtári honlapokról és a látogatóik szükségleteiről szolt közérthető és szórakoztató módon.

„Kézzel írott magyar történelem” - Mohács előtti oklevelek

kiállítás megnyitójára került sor **2005. március 17-én 11 órakor az Egyetemi Könyvtár I. emeleti dísztermében**. A kiállítás válogatás az Egyetemi Könyvtár, Egyetemi Levéltár közel háromszáz darabból álló Árpád kori és XIV - XVI. században keletkezett középkori okleveleiből, melyeket először láthatnak Magyarországon az érdeklődők. A kiállítás különlegessége IV. Béla három, az 1200-as évekből származó oklevele, Zsigmond király 1406-os adománylevele királyi felségpecséttel és Mátyás király XV. századi oltalomlevele a Nyulak szigeti Szűz Mária apácáinak. A kollekció különleges értékét adják az okleveleken található eredeti királyi és pápai aláírások és pecsétek: IV. Béla király, IV. László, Zsigmond király, Mátyás király, II. Ulászló király, VI. Kelemen pápa, VI. Ince pápa, XI. Gergely pápa.

A kiállított dokumentumok közül a legrégebbi IV. Béla 1240-ben keletkezett irata, amely András országbíró ítéletlevelét erősíti meg.

A kiállítást Dr. Gecsényi Lajos a Magyar Országos Levéltár főigazgatója nyitotta meg. Köszöntőt mondott Dr. Szögi László, az Egyetemi Könyvtár, Egyetemi Levéltár főigazgatója. A kiállítás **2005. március 17. és 2005. május 20-a között munkanapokon 10 és 18 óra között tekinthető meg.**

„Ámbár a halál fiai voltunk, és többé már nem is közeledhattünk hozzád, te mégis örök szeretettel szerettél minket. Szent Fiad ugyanis, aki egyedül volt Igaz közöttünk, a mi kezünkre adta önmagát, és engedte, hogy az emberek keresztre feszítsék. De mielőtt az ég és a föld között karját kitérte, hogy a te eltörölhetetlen szövetségednek jelét adja, meg akarta ünnepelni tanítványaival a húsvétot. A vacsora közben kezébe vette a kenyeret, megtörte, tanítványainak adta, és így szólt: Vegyétek, és egyetek ebből mindnyájan, mert ez az én testem, mely értetek adatik. A vacsora után, mert tudta, hogy a kereszten vérét ontva önmagában kiengesztel mindent, kezébe vette a szőlőtő borával telt kelyhet, hálát mondvá barátainak adta, és így szólt: Vegyétek, és igyatok ebből mindnyájan, mert ez az én vérem kelyhe, az új és örök szövetségé. Ez a vér értetek és mindenkiért kiontatik a bűnök bocsánatára. Megemlékezünk Urunkról, Jézus Krisztusról, aki húsvéti Bárányunk és Istennel való békénk záloga; megünnepeljük halálát és feltámadását a sírból,... eljövételének boldog napját várva...”
(VI. Eucharisztikus ima)

„Ő leróta helyettünk az örök Atyának mindazt, amivel Ádám tartozott, s az ősbűn zálogát kiváltotta szent vérének árán. Mert abban áll a húsvét ünnepe, hogy igaz húsvéti Bárányunkat megölték értünk, s az ő vére lett a szent jel hívó népe háza. ... a halál bilincsét ekkor törte szét Krisztus, és az alvilág mélyéről mint győző tért vissza. Mert semmit sem érne földi életünk, ha a megváltás ránk nem árad. Ó milyen csodálatra méltó atyai jószágod hozzánk! Ó kimondhatatlan szeretet és jószág, hogy a szolgát megmentsed, Fiadat sem kímélted érte. Lám, mennyire szükséges volt Ádám vétke, hogy Krisztus legyen váltságának díja! Ó szerencsés vétek, hogy ilyen hatalmas és fölséges Megváltót kívánt és érdemelt! ... száműzi vétkünket, lemossa minden bűnünket, a bűnbánóknak ártatlan szívet ad, a szomorkodóknak vigaszt kínál. Távol úzi a gyűlölködés átkát, és meghozza a békés egyetértést, a zsarnok gőgjét is fékezi.”

„Az égen immár ujjongva zengjen az angyalok kórusa, és ujjongjanak Isten csodálatos művei: fölséges nagy Királyunk győzelmét bűgő kürtnek hangja áldva áldja! A föld is örvendjen, hogy ekkora fényár sugárzik rája, és a nagy Király örök tündöklése árad el rajta; érezze meg az egész nagy világ: már tovatűnt a bűnnek árnya! És vígság töltse el szent anyánkat, az Egyházat, hogy ilyen fényesség ragyog benne, visszhangozzék a nép szent éneke, bátran töltse be az Isten házá!”
(Részletek a húsvéti örömeinkből)